

ÚZEMNĚPLÁNOVACÍ DOKUMENTACE KRAJŮ Jihlava 30.–31. 10. 2003

AUÚP pořádá v rámci svých pravidelných akcí ve dnech 30.–31. října 2003 odborný seminář zaměřený na problematiku územně plánovací dokumentace krajů. Aktuálnost tohoto tématu vyplývá zejména ze dvou skutečností:

- S ustavením krajů vznikla potřeba celokrajské koncepční dokumentace a některé kraje tuto dokumentaci, zatím jako územní plány VÚC, začaly pořizovat.
- V rámci přípravy nového stavebního zákona se předpokládá zpracování nového typu územněplánovací dokumentace (tzv. „Zásad územního rozvoje“), která by měla pokrýt celá území krajů.

Seminář je členěn do několika bloků:

- zkušenosti z dosavadní přípravy celokrajských ÚP VÚC,
- nová orientace ÚPD v úrovni krajů, její legislativní souvislosti, včetně vazeb na jiné (zejména programové) dokumenty krajského záberu,
- oborové koncepce (celokrajského zaměření),
- informační systémy o území (krajská, resp. regionální úroveň),
- souvislosti (vertikální vazby) územně plánovací dokumentace krajské úrovně s ÚPD obcí a koncepcemi republikovými, příp. nadregionálními.

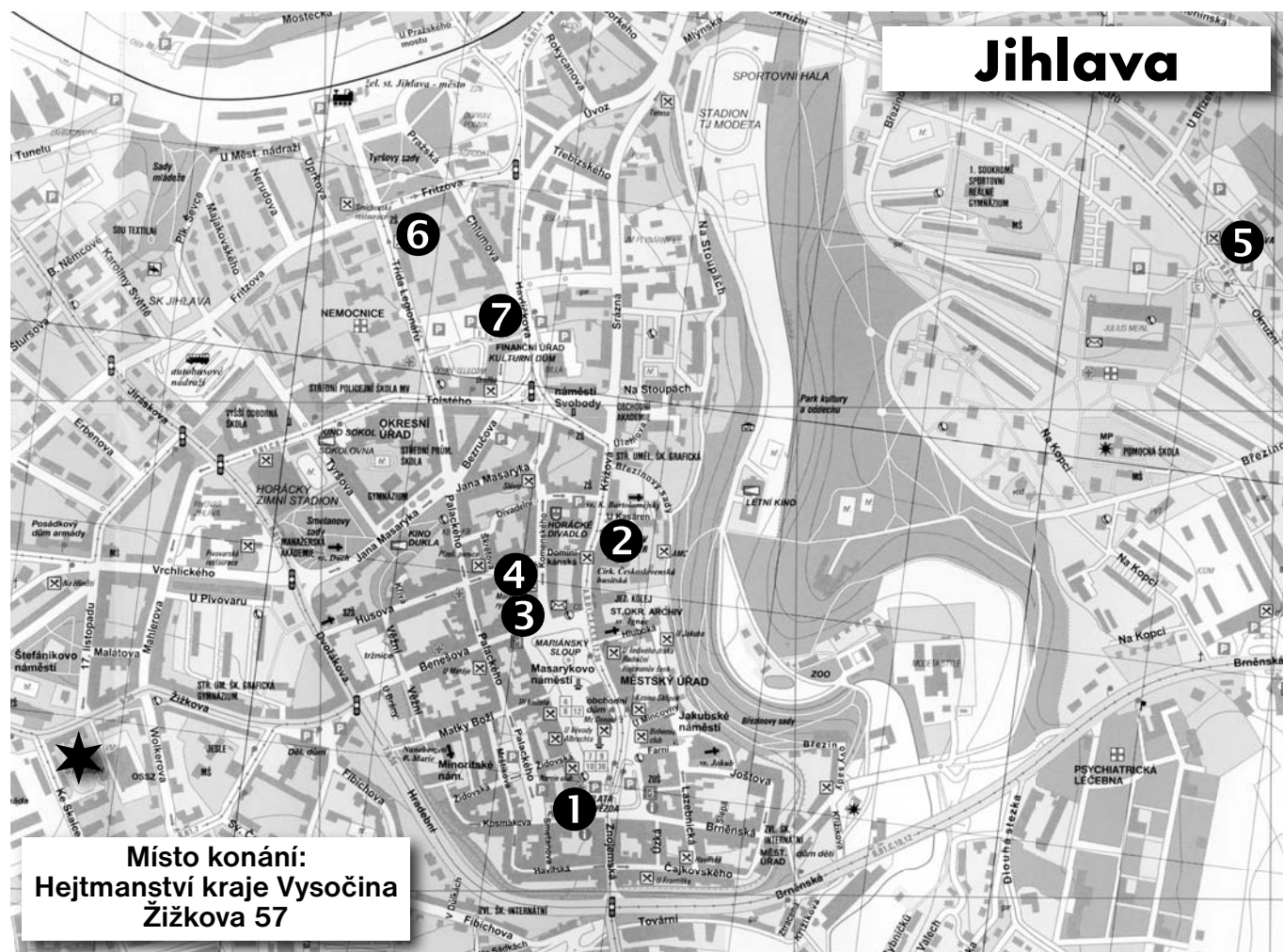
Seminář by měl být zaměřen spíše do budoucnosti, příspěvky by měly mít více

diskusní než jen informativní charakter.

Vzhledem k přibližování ČR k evropským standardům by nepochybně byly zajímavé poznatky z porovnání českých a zahraničních přístupů jak v oblasti legislativy, tak i reálných zkušeností (zejména využitelnost dokumentace).

Zřejmě nejrozsáhlejším bude blok „oborové koncepce“, který by měl být zaměřen zejména na problematiku dopravy, krajiny (ochrana přírody, vodohospodářské poměry) a posuzování koncepcí. Předmětem diskuse by měly být především systémové vazby jednotlivých druhů koncepcí.

Milan Körner

Jihlava 30. a 31. října 2003

Program semináře, který pořádá Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR ve spolupráci s krajem Vysočina, městem Jihlava a odborem územního plánování MMR

čtvrtek 30. 10. 2003

9.00 – 10.00 prezence

10.00 – 12.30 úvod, zahájení

doc. Ing. arch. Jan Mužík, CSc., předseda AUÚP

zástupci kraje Vysočina a města Jihlavy

Strategie rozvoje ČR a krajů (RNDr. Karel Ráb)

Obsah územních plánů velkých územních celků, vztah k územním plánům obcí (Ing. arch. Martin Tunka, CSc.)

Přehled oborových koncepcí krajů a jejich vztah k ÚPD (zástupce ÚÚR)

12.30 – 14.00 polední přestávka

14.00 – 16.00 **Zkušenosti**

Pardubický kraj (Ing. Bohumil Burdych)

Liberecký kraj (RNDr. Kateřina Lauermannová)

Kraj Vysočina (Ing. arch. Jan Strejček, RNDr. Milan Macháček)

Karlovarský kraj (Ing. arch. Jaromír Musil)

16.00 – 16.30 přestávka

16.30 – 17.30 **Oborové koncepce**

Přehled koncepcí týkajících se krajiny (Ing. Vladimír Mackovič)

Plánování v oblasti vod (Ing. Miroslav Král, CSc.)

Krajské koncepce ochrany přírody

Koordinace a metodika zpracování (RNDr. Alena Vopálková)

Plzeňský kraj – ukázka z rozpracované koncepce

(doc. Ing. Petr Sklenička, CSc.)

17.40 – 19.00 **Výroční shromáždění AUÚP ČR**

od 19.30 společenský večer v hale hejtmanství

pátek 31. 10. 2003

9.00 – 11.00 **Oborové koncepce** – pokračování

Silniční doprava (Ing. Jan Švarc, Ing. František Klouda)

Železniční doprava (Ing. Pavel Tikman)

Posuzování koncepcí (Ing. arch. Martin Říha)

Informační systémy

(RNDr. Jiří Hiess)

11.00 – 11.30 přestávka

11.30 – 13.00 **Předpokládané trendy vývoje**

Nové pojetí územně plánovacích podkladů

(Ing. arch. Martin Tunka, CSc.)

Zásady územního rozvoje – nová ÚPD krajů (Ing. Tomáš Sklenář)

Závěr (doc. Ing. arch. Jan Mužík, CSc.)

Organizační informace

1. **Závaznou přihlášku** spolu s kopií dokladu o platbě účastnického poplatku zašlete nejpozději do 10. 10. 2003 na adresu:

Asociace pro urbanismus
a územní plánování ČR
Perucká 11a
120 00 Praha 2

Na přihlášku uvádějte vždy pouze jednu osobu (přihlášku lze kopírovat).

2. **Účastnický poplatek** činí:

500 Kč pro členy AUÚP

800 Kč pro ostatní účastníky

Účastnický poplatek zahrnuje náklady spojené s přípravou a realizací semináře.

3. **Při neúčasti** přihlášeného se účastnický poplatek nevrací.

Je možné za sebe vyslat náhradníka.

4. **Platbu poukažte** na účet AUÚP ČR:

Česká spořitelna Praha 1,

č. ú. 1922930399/0800

konstantní symbol: 0308

variabilní symbol: Vaše rodné číslo

Pokud neuvedete rodné číslo, je nezbytné zaslat pro identifikaci Vaší platby kopii platebního dokladu!

IČO Asociace je: 60163755

AUÚP ČR není plátcem DPH.

5. **Ubytování** si účastníci zajišťují sami.

6. Případné **další informace** o semináři podá:

Ing. arch. Zuzana Hrochová

tel. a fax 257 318 095 (sekretariát AUÚP)

zuzana.hrochova@quick.cz

Některé **ubytovací možnosti**:

(číslicemi vyznačeno v mapě na přední straně)

Podrobnosti a širší nabídku včetně privatů naleznete na www.jihlava.cz.

1. Hotel Zlatá hvězda

Masarykovo nám. 32, 586 01 Jihlava

Telefon: 567 309 421, 567 320 782

pokoje 3. patro	
dvoulůžkový pokoj	1.450 Kč
dvoulůžkový pokoj (1 osoba)	1.100 Kč
dvoulůžkový pokoj a přistýlka	1.800 Kč
pokoje 1. a 2. patro	
dvoulůžkový pokoj	950 Kč
dvoulůžkový pokoj (1 osoba)	750 Kč
dvoulůžkový pokoj a přistýlka	1.200 Kč
apartmá	1.950 Kč
V cenách zahrnuta snídaně.	

2. Hotel Gustav Mahler

Křížová 4, 586 01 Jihlava
Telefon: 567 320 501

jednolůžkový pokoj	1.350 Kč
dvoulůžkový pokoj	1.660 Kč
dvoulůžkový pokoj + přistýlka	2.070 Kč

3. Penzion Horácká rychta

Komenského 11/1326, 586 01 Jihlava
Telefon: 567 302 721

jednolůžkový pokoj	920 Kč
dvoulůžkový pokoj (1 osoba)	1.050 Kč
dvoulůžkový pokoj	1.270 Kč
třílůžkový pokoj	1.670 Kč
přistýlka	290 Kč
snídaně pro 1 osobu	70 Kč

4. Grandhotel Jihlava

Husova 1/1328, 587 52 Jihlava
Telefon: 567 303 541

kategorie*** (koupelna, WC, rádio, TV-satelitní příjem, minibar, telefon, lednička)	
jednolůžkový pokoj	990 Kč
dvoulůžkový pokoj	1.540 Kč
dvoulůžkový pokoj + přistýlka	1.840 Kč
dvoulůžkový IV. patro	990 Kč
dvoulůžkový IV. patro (1 osoba)	790 Kč
apartmán	2.500 Kč
kategorie**	
(WC a sprcha společná na chodbě, rádio, TV-satelitní příjem, telefon)	
pokoj obsazený 1 osobou	440 Kč
pokoj obsazený 2 osobami	640 Kč

5. Hotel Jihlava

Okružní 7/4184, 586 01 Jihlava
Telefon: 567 323 241

kategorie ***	
jednolůžkový pokoj	800 Kč
dvoulůžkový pokoj	1.000 Kč
dvoulůžkový pokoj + přistýlka	1.200 Kč
kategorie **	
jednolůžkový pokoj	500 Kč

dvoulůžkový pokoj	600 Kč
apartmá	800 Kč

6. Penzion Oáza

tř. Legionářů 34, 586 01 Jihlava
Telefon: 567 306 092

dvoulůžkový pokoj	950 Kč
dvoulůžkový pokoj (1 osoba)	900 Kč
přistýlka	350 až 400 Kč

7. Ubytovna Delvita

Havlíčkova, 586 01 Jihlava
Mobil: 732 618 480

64 lůžek ve dvou, tři a čtyřlůžkových pokojích, sociální zařízení na chodbě
cena 150 Kč/lůžko/den

Členské příspěvky na rok 2003

Všem členům Asociace, kteří dosud nezaplatili členské příspěvky za rok 2003, připomínám, že by tak měli učinit nejpozději do konce července 2003.

Výše příspěvků na rok 2003 je 700 Kč (důchodci 200 Kč).

Platbu můžete provést složenkou, kterou jste obdrželi v březnu s Aktualitami č. 60, nebo bankovním příkazem na účet č. 1922930399/0800.

Pro snadnější identifikaci platby uvádějte prosím

- variabilní symbol: vaše rodné číslo
- specifický symbol: rok, ke kterému se příspěvek vztahuje, tedy 2003.

ZMĚNA ADRESY ASOCIACE

Upozorňujeme na změnu adresy AUÚP ČR, tentokrát nikoliv z důvodu přestěhování, ale pouze přečíslování objektu, ve kterém má Asociace sídlo.

Napříště směřujte veškerou korespondenci na adresu:

Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR
Perucká 11a, 120 00 Praha 2

Ostatní kontakty zůstávají v platnosti beze změny.

AUUP ČR plnoprávným členem ECTP

Informace ze zasedání ECTP v Paříži

V Paříži proběhlo nedávno zasedání mezinárodní rady urbanistů ECTP. Hlavní událostí bylo slavnostní vyhlášení výsledků mezinárodní soutěže ECTP o nejlepší urbanistický projekt za období 2000 – 2001. Soutěž proběhla i bez příspěví EU úspěšně a setkala se s velice pozitivní odezvou. Celkem bylo přihlášeno přes 250 projektů ze 13 zemí (např. v Anglii 51, ve Francii 30, ve Slovinsku 5). Do finále bylo národním porotami nominováno 50 prací. Pozvánky na vernisáž obdrželo 8 000 osob. AUUP ČR bohužel nezaslala žádný projekt. V příštím ročníku musíme tedy věnovat větší pozornost přípravě národního kola, protože se jinak připravíme o další možnost, jak lépe prezentovat naši profesi.

Na zasedání došlo z pohledu české asociace k důležitému rozhodnutí. ECTP přijala úpravu svých stanov, čímž umožnila, aby se členové – korespondenti z kandidátských zemí EU již stali plnoprávnými členy ECTP. Stanovy ECTP vznikaly před téměř 20 lety, kdy se nepředpokládala takový rozmach členství a byly z dnešního pohledu pro nové členy diskriminující. Z původních 7 zakládajících zemí je jich nyní 22. Úroveň diskuze i problémů se posouvá, rovněž Evropa se dramaticky změnila a ECTP na to musela reagovat. Naše asociace na tuto výzvu odpověděla kladně a od letošního roku tedy máme plná práva včetně práva být zastoupeni v orgánech ECTP. Kromě nás nabídku plného členství přijali Kypr, Malta, Maďarsko a Polsko.

Otázka změny stanov otevřela širší diskuzi nad budoucím zaměřením činnosti ECTP. Formulace tzv. Nové Aténské chatry (text je dostupný na internetové stránce ECTP www.ceu-ectp.org) je sice záslužná, ale pro zviditelnění urbanistů dnes již nestačí. Výsledkem rozpravy byly mj. tyto návrhy pro další strategii práce ECTP:

- a) vytvořit Evropský plánovací institut,
- b) mít dvě kategorie členství,
- c) umožnit členství i mimo země EU,
- d) udržovat integritu profese,

- e) vytvořit síť kontaktů napříč Evropou,
- f) posílit vazbu na bienále urbanistů,
- g) podporovat přeshraniční a regionální spolupráci,
- h) revidovat obsah programu vzdělávání v oboru, tzv. common core,
- i) přizpůsobit rozpočet a prezentaci těmto záměrům.

Naplnění námětů bude předmětem příštích zasedání ECTP, které, jak doufáme, bude v roce 2004 také hostit Praha.

V souvislosti s očekávaným rozšířením agendy ECTP bylo schváleno navýšení členských příspěvků. Prezident požádal členy, aby nabídli pomoc ve formě práce pro ECTP. Ta by byla reflektována v rozpočtu k jejich dobru. Příspěvek pro AUUP ČR byl pro rok 2003 stanoven ve výši 900 eur. Na příštím zasedání dojde k diskuzi o výši příspěvků, neboť současný klíč neodráží plně proporcionálně sílu jednotlivých členů ECTP.

Vít Řezáč

Zprávy z jarního zasedání ECTP

Asociaci na zasedání ECTP konaném ve dnech 26. a 27. 6. 2003 v Miláně zastupoval Jan Slanina. Zprávu otiskneme v příštích Aktualitách. Bude se týkat především těchto bodů, jak je e-mailem z místa konání J. Slanina sdělil:

1. Korekce Nové athénské charty.
2. Výsledky jednání o novém pojetí organizace ECTP po přijetí nových členů.
3. Koorinace územního a regionálního plánování.
4. Příprava zasedání ECTP v Praze 2004, zřejmě podzim-zima.
5. Zřejmě definitivní prosazení trasy D3 jako evropské tepny z Itálie do Polska.

Peru – Bolívie i v roce 2004

Po skutečně skvělé studijní cestě do Peru a Bolívie na jaře letošního roku připravujeme na žádost našich členů, kteří nemohli letos jet, obdobnou akci i na příští rok. Podařilo se už přesvědčit PhDr. Olgu Vilimkovou, která je průvodcovskou jedničkou v této oblasti, aby převzala vedení studijní

cesty i v roce 2004. Zájezd se uskuteční buď v druhé půlce dubna a na začátku května 2004 nebo v červnu.

Program bude zahrnovat prohlídku staré i nové Limy, plavbu k ostrovům Ballestas s mimořádnou faunou, linie u Nascy, toto město i hroby kultury Nasca v okolí, kaňon Apurimacu, Cusco a všechny hlavní incké památky v okolí, legendární Machu Picchu s možností dvoudenní pěší cesty Inků, jezero Titicaca, plovoucí ostrovy Uros a návštěvu památek poblíž jezera, poutní místo Copacabana, přejezd do La Pazu snad nejhezčí silnicí Jižní Ameriky s výhledy na jezero Titicaca a šestitisícovky v pozadí a prohlídku kolébky indiánských kultur Tiwanaku. Po přeletu zpět do Limy bude základní varianta ukončena (cena do 64 tis. Kč). Pokud se najde minimálně 6 zájemců, bude možné trasu druhé skupiny prodloužit o Amazonii (cena do 78 tis.). Trasa bude oproti letošku mírně upravena podle získaných zkušeností.

Podmínkou uskutečnění studijní cesty je 10 účastníků. Z tohoto důvodu je potřeba již nyní ověřit skutečný zájem. Žádáme proto vážné zájemce (i nečleny Asociace), aby kontaktovali Ing. Sklenáře na mailové adrese tomas.sklenar@mmr.cz nebo telefonem na čísle 606 682 138, a to nejpozději **do 31. 8. 2003**.

Snímky Gropiových staveb pocházejí z internetových stran www.bauhaus-dessau.de

Studijní cesta „Dessau“

5. až 7. října 2003

Předsednictvo Asociace ve spolupráci s cestovní kanceláří Lenka Sklenářová připravilo pro své členy i další zájemce studijní cestu s programem Weimar, Dessau, Wittenberg a nedělní překvapení. Odborný program je garantován předsednictvem Asociace.

Pátek 3. října 2003

Odjezd v 11.00 h z Prahy ze zastávky MHD nad stanicí metra Florenc a v cca 11.25 h ze zastávky MHD na Evropské ul. u stanice metra Dejvická, přes hraniční přechod Hora Sv. Šebestiána, pozdě odpoledne příjezd do Weimaru, procházka městem, přejezd do Etap hotelu Leipzig Dölzig.

Sobota 4. října 2003

Ráno odjezd do Dessau, kde navštívíme Bauhaus (autor Gropius, informace www.bauhaus-dessau.de), vily mistrů (Walter Gropius, Laszlo Moholy-Nagy, Lyonel Feininger, Georg Muche, Oscar Schlemmer, Wassily Kandinsky, Paul Klee (informace www.meisterhaeuser.de), sídliště Dessau Toerten (Gropius) a některé další objekty (pravděpodobně Stahlhaus, Haus Fieger, Konsumgebäude, Arbeitsamst, Kornhaus, Laubenganghäuser). Po podvečerním ubytování v Etap hotelu na kraji Dessau zajedeme na večerní procházku do Luthers-tadt Wittengergu, návrat do Etap hotelu.

Neděle 5. října 2003

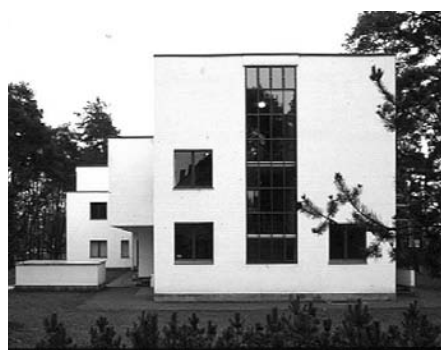
Nedělní program jsme museli ponechat v alternativách. Hlavní alternativa předpokládá odjezd do Míšně, procházku městem a pak prohlídku nové automobilky VW na okraji Drážďan. Protože o možnosti prohlídky budou rozhodovat až cca 1 měsíc před termínem návštěvy, máme přichystánu alternativu druhou, a to ve dvou variantách: v případě hezkého počasí parky ve Wörlitzu, v případě deště Míšeň a krátká zastávka v Drážďanech. Příjezd do Prahy Florence cca v 17.45 h.

Cena: 2.900 Kč pro členy Asociace, kteří mají zaplacené členské příspěvky; 3.400 Kč pro ostatní zájemce. Cena zahrnuje dopravu včetně všech poplatků s ní spojených, 2× ubytování v Etap hotelu, a to ve dvoulůžkovém pokoji (možnost jednolůžkového pokoje za příplatek 950 Kč za osobu a 2 noci), pojištění proti úpadku cestovní kanceláře a 2× vstupné. Za příplatek 310 Kč je možné zajistit 2× snídaně v Etap hotelu.

Příhlášky: Závazné přihlášky (pro členy Asociace viz příloha) je vhodné zaslat co nejdříve, nejpozději však **do 4. 9. 2003** na adresu:

Mgr. Lenka Sklenářová, cestovní kancelář, A. Kaliny 1354, 280 00 Kolín 5, tel. a fax 321 724 135, nebo e-mailem na adresu technického vedoucího zájezdu tomas.sklenar@mmr.cz.

Na základě závazné přihlášky Vám bude vystavena faktura.

Písecký seminář – duben 2003

K semináři „Obnova území po povodních“, který se konal v Písku ve dnech 10. a 11. dubna 2003, se vracíme alespoň několika fotografiemi, které pořídil jeden z našich hostitelů, Ing. Petr Kotrba. Třebaže největší část času účastníci strávili v potměném přednášecím sále při sledování přednášek, dalším velkým zdrojem informací bylo předsálí, kde na výstavce bylo mnohé k vidění: fotodokumentace povodní v Písku, územní plán Českého Krumlova, snímky několika povodněmi postižených obcí – Kly, Tuhaň, Zálezlice aj., územní plán Písku, regulační plán písecké zóny Portýč, studentský projekt pravého břehu Labe v Litoměřicích, návrh ochranného valu Zálezlic, povodňový model Prahy, využití tepelných čerpadel a konečně i (nezapomně-li jsem na něco) materiály o protipovodňové ochraně v ÚPD z brněnského ústavu. Věříme, že to vše naleznete ve sborníku, který se chystá. Velmi osvěživé byly exkurze po městě, a taky poučné díky místním znalcům J. Hladkému a P. Vávrovi.

Výsledky soutěže o nejlepší urbanistickou práci za školní rok 2001–2002

Hodnocení proběhlo 27. 3. 2003 na FA VUT v Brně. Za Asociaci zasedl v soutěžní porotě Ing. arch. Milan Košar, který byl zvolen předsedou poroty.

Asociace jako každoročně podpořila finančně soutěž částkou 10 000 Kč.

Soutěže se zúčastnilo 26 prací ze 4 vysokých škol (FA VUT Brno, FA ČVUT Praha, FA TU Liberec a FA STU Bratislava).

Do 2. kola postoupilo 11 prací, které byly rozděleny do 4 kategorií.

Pořadí podle kategorií ve 2. kole:

Kategorie A

Urbanismus ve větším územním celku

1. místo

Pavel Stojenov (FA VUT Brno): Postindustriální město – Maloměřice

2. místo

Andrej Ferenčík, Petr Kopecký (FA STU Bratislava): Zóna Pribinova – Bratislava

3. místo

Michal Šotkovský (FA ČVUT Praha): Revitalizace libeňského přístavu

Kategorie B

Urbanistická teorie

1. místo

Karel Kloupar (FA VUT Brno): Quo vadis sídliště?

2. místo

Marta Balážiková (FA VUT Brno): Veřejný městský prostor v urbanistické struktuře Brna

3. místo

Pavel Mahovský (FA VUT Brno): Železnice jako fenomén urbanizace

Kategorie C

Urbanismus na malém území

1. místo

Adam Gebrian (FA TU Liberec): Bydlení na řece Nise

2. místo nebylo uděleno

3. místo

Martina Svobodová (FA ČVUT Praha): Soubor staveb Tejnka

K odměnám doporučeny práce:

Magdalena Kolářová (FA VUT Brno): Římské náměstí – formulace veřejného prostoru
Jaroslav Mareš (FA VUT Brno): Římské náměstí – formulace veřejného prostoru

Kategorie D

Zahradní architektura

Jediná práce této kategorie, která byla do soutěže přihlášena, byla doporučena k udělení zvláštního uznání bez finančního ohodnocení:

Jana Kvočíková, Michal Krátký (FA STU Bratislava): Park SNP v Banské Bystrici

Pořadí udělených cen nezávisle na kategoriích:

1. cena

Adam Gebrian (FA TU Liberec): Bydlení na řece Nise (14 000 Kč)

2. cena

Pavel Stojenov (FA VUT Brno): Postindustriální město – Maloměřice (7 000 Kč)

2. cena

Karel Kloupar (FA VUT Brno): Quo vadis sídliště? (7 000 Kč)

3. cena

Andrej Ferenčík, Petr Kopecký (FA STU Bratislava): Zóna Příbinova – Bratislava (3 000 Kč)

3. cena

Marta Balážiková (FA VUT Brno): Veřejný městský prostor v urbanistické struktuře Brna (3 000 Kč)

Malé poznamenání nejen k tématům podzimního setkání členů a přátel AUÚP ČR

Vím, že tyto Aktuality budou plné aktuálních informací a srozumitelných námětů k přemýšlení o tématech, kterým se bude věnovat podzimní seminář. A předpokládám, že ti z nás, kteří se cítí kompetentní do této rozpravy vstoupit, učiní tak, pokud možno formou písemnou a kreslenou a také včas (tato poznámka právě mně sedí).

Jaké jsou důvody, které mě přiměly „pozvednout hlas“ k několika špitnutím (i po létech máje na paměti přátelský štouch Vojty Matějky „...jenom ne emoce!“). Ano, mimo jiné jsou to také emoce, čemu chci, abychom se nevyhýbali pod heslem „být nad věcí“. Emoce nikoliv privátní, nýbrž *iracionalita společenského klimatu*, ve kterém je nám hledat *iluzi shody o trvalé udržitelnosti rozvoje území*. Ale o tom všem později, možná až na podzim.

Asociace má letos 13. narozeniny.

A protože, když jsou „narozky“, tak se trochu vzpomíná, chtěl jsem původně pouze tomu věnovat tento text a nazvat jej: *13 let ve službách urbanismu a územního plánování, 13 let klopýtání za budováním kapitalismu v Čechách aneb ohlédneš-li se, zkameníš, na solný sloup se proměníš...*

Nejsem uhranut číslem 13. Snad jen to mě napadá a připadá mi to zábavné, že územní plánování má tak trochu osud tohoto údajně „nešťastného“ čísla, jehož zvláštnost a jedinečnost je pouze racionální, z oblasti nauky o číslech. Všechno ostatní je folklór a zabeđenost. Tolik k „osudové spřízněnosti“ třináctky a územního plánování, kterou jsem právě vynalezl.

Asociaci jsme založili jako multidisciplinární profesní sdružení v kvasu společensko-politických proměn roků 1989 a 1990. Imperativem územního plánování byla tehdy „tvorba a ochrana životního prostředí“. Tvorba, anticipace žádoucího (dnes bychom řekli trvale udržitelného) vývoje území byla a je dosud imperativem urbanisty a územními plánovači téměř všeobecně sdíleným.

Asociaci jsme tehdy chápali a proto zakládali jako tavicí tyglík multidisciplinární artikulace a formování vztahu k území. Empatie a ohleduplnost k území měla

být východiskem pro indikativně pojaté územní plánování, které se dá do služeb pospolitosti, obce a státu, demokraticky se spravujících. Možná trochu bláhově jsme se domnívali, že by územní plánování mělo být zastřešující činností a snad i institucí.

Přitom jsme si sotva dovedli představit, jak dalekosáhlé budou všechny ty sametové transformace, restituce a privatizace, jejichž vír nás pohltí i s ideály o územním plánování, které jsme sprádalí ještě na troskách socialismu. Těch trosek socialismu není co litovat. Shořela Sodoma a Gomora a kdo má pocit, že je z něho solný sloup, ať se přihlásí. (Nikdo? Ošem, 13 let staré tabu, kdo by přiznal, že se ohlíží...)

Třináct let žijeme ve službách urbanismu a územního plánování, které o fous nebylo zrušeno, ani jsme si je nezrušili z vlastní iniciativy, abychom tehdy byli „in“. Občas se ale žereme, že výše popsané ideální představy o oboru přicházejí poněkud zkrátka. Znova a znova se zlobíme, že výkonem územního plánování území nekultivujeme (ačkoliv by to teoreticky šlo), ale ničíme je, protože se to dohodlo (navzdory společenské objednávce o souladu bla, bla bla...).

A dospěl jsem nakonec k názoru (tak trochu díky té třináctce), že existuje jakási *Třináctá komnata územního plánování, která je plná tabu a zamíčených předpokladů, nejednou dávno promlčených*. Nechtěl bych, aby tento text, který tak těžko vzniká, vyzněl mlhavě jako v mlhu oděná emoce. Proto pravím: Mluvíme-li o územněplánovacích tabu, mám na mysli zcela konkrétní problémy, jako je stále neexistující jednotná terminologie oboru, jako je absence čehosi, co bych nazval územněplánovacím řádem v dělení na řád krajinný a řád sídelních tkání (urbáních struktur) atd. atd. Mluvit o jednotné legendě už se trochu ostýchám.

A ještě jedno převeliké tabu, které, obávám se, mohlo by být snadno opět zamlčeno i na připravovaném semináři – a sice nepřekonatelná inkonzistence mezi řešením věcných problémů VÚC a ÚPO, zvláště v oblasti sídelních a krajinných struktur.

A obávám se, že v připravovaném zákonu tato inkonzistence v průmětu do území dostane „kosmický“ rozměr: Sídla jak planety a hvězdy budou viset v prostoru, vzájemně poutána, jedno se rozpínající, druhé kolabující, mezi tím komety a sluneční erupce...

A možná, že v té mé třinácté komnatě územního plánování číhá poznání, které si nechceme přiznat, které by mohlo znamenat naše existenční ohrožení.

Územní plánování v současné podobě je neadkvátní ambicím, které deklaruje.

A nová právní úprava „jen nově upravuje procedury“, ale po podstatě procesů v území, procesů ve společnosti se opět příliš neptala, vycházíme opět „jen“ z vlastní profesní empirie a ani už nevíme, že nic nevíme.

Všechno toto povídání míří k tomu, že by stálo za to otevřít nebo alespoň pootevřít dveře Třinácté komnaty územního plánování.

Miroslav Tůma

Nový stavební zákon na internetu

Přípravu nového stavebního zákona můžete sledovat na internetu – na adrese http://www.mmr.cz/cz/zoning/stzakon_par_zneni/prac_text.htm je možno si stáhnout pracovní znění stavebního zákona buď ve formátu RTF (pro Word či jiné textové editory), nebo PDF (pro Acrobat). V tomto okamžiku je k dispozici znění z 23. 6. 2003.

Hlava I

Cíle a úkoly územního plánování § 22

(1) Cílem územního plánování je vytvářet předpoklady pro udržitelný rozvoj v území na základě soustavného a komplexního řešení funkčního využití a prostorového uspořádání území.

(2) Územní plánování ve veřejném zájmu určuje hospodárné využití zastavěného území a stanoví ochranu nezastavěného území. Orgány a územního plánování postupem podle tohoto zákona a v souladu se zvláštními právními předpisy konkretizují a koordinují veřejné zájmy na ochraně a rozvoji přírodního a kulturního dědictví a ci-

... a jak je to dál, čtete na internetu!

Nový stavební zákon s územním plánováním na rozcestí?

Trend postupně se vytrácející koncepce z územních plánů velkých územních celků v posledních deseti letech zdůvodňuje „vyslání ověřovací sondy“ do dotčené partie návrhu nového stavebního zákona (dále jen NSZ, interní text MMR ČR upravený dne 2.3.2003). Jejím cílem je bezprostřední reakce na znění „Zásad územního rozvoje“ (dále jen „Zásad), tj. na produkt nahrazující územní plány velkých územních celků v rámci územně plánovací dokumentace.

Ve druhé fázi jsou „Zásady“ konfrontovány se souborem vybraných klíčových a dalších otázek charakterizujících potřeby společenské praxe a územního plánování. Cílem je zjištění přínosů či ztrát vyplývajících z navrhovaných změn a zmapování jejich posunu ve vývojovém procesu.

Výsledky výstupů dokládají, že náhrada druhu územně plánovací dokumentace je současně územnímu plánování, jehož principy nejsou zásadně měněny, cizí. Civilizace přes 5 tisíciletí uplatňuje a rozvíjí princip koncepčnosti, základní pilíř disciplíny urbanistické tvorby. Byl chápán i v našem poválečném územním plánování a systémově rozvíjen. V současnosti, v „komplexní územně plánovací dokumentaci“ je v regionální úrovni, předkládán návrh na zboření pilíře a zneuznání principu, bez ohledu, zda to je vůbec možné. Možné je jen dočasné nepochopení.

Kroky prosazované v NSZ nejsou v souladu s tradicemi a nenáležejí do prezentace našeho územního plánování na počátku 21. století. Dle názoru autora je pojetí „Zásad“ v územně plánovací dokumentaci historicky chybné a proto nezdůvodnitelné. Z tohoto důvodu je příspěvek doprovázen principiálními a kritickými otázkami. Sledují nezbytnost k hlubšímu zamýšlení, které snad přispěje k nápravě

Příspěvek se dotýká ještě jednoho aspektu. Územní plánování „je vystavováno“ riziku možné a následně vyvolané reakce vyplývající ze společenských potřeb přesahující rámec republiky. Chybějící systémový článek komplexity a koncepčnosti v regionální úrovni posunuje územní plánování na rozcestí, které si lehkovážností „samo“ volí. Může totiž pro disciplínu urbanismu představovat riziko ztráty jednoho z rozhodujících nástrojů regulace rozvoje a následně náhrady v jiné oblasti, pokud o tento nástroj MMR ČR ani urbanisté neprojeví patřičný zájem.

Autor, s ohledem na možné využití kritického materiálu, pokládá za přirozené informovat o svém názoru členy Společnosti, jejímž je členem a upozornit je tak na situaci, kterou nelze déle přehlížet. V této souvislosti poznamenává, že příspěvek navazuje na faktografické výstupy i publikované názory na pojetí zákona. V žádném případě jej proto nelze hodnotit jako náhodnou, ze souvislosti vytrženou aktivitu nebo unáhlenou reakci.

Sonda

Ověřovací sonda je vedena do regionální úrovně územně plánovací dokumentace – Díl 3, Územně plánovací dokumentace, Zásady územního rozvoje. Má zaznamenat, zda a jakým účinným způsobem bude zabráněno nežádoucím trendům snižování koncepčnosti v jednom z nejvýznamnějších komplexních nástrojů regulace rozvoje území v regionální úrovni.

První krok je poznamenán bezprostřední reakcí (krátké komentáře nebo otázky) na dikci znění každého ze čtyř po sobě jdoucích paragrafů (§ 25 až § 28). Rozsah záběru se ukázal být, pro splnění cíle, dostačující. *Kurzíva označuje text NSZ.*

V cílech a úkolech územního plánování (v § 4) se mj. uvádí, že „*Územní plánování... ve veřejném zájmu soustavně a komplexně řeší funkční využití a prostorové uspořádání území a jeho změny...*“

Poznamenávám, že z nástrojů územně plánovací dokumentace se „komplexní řešení“ dosud vyskytovalo v soustavě tří druhů. V úrovni regionální to byly územní plány velkých územních celků a další dvě se týkaly obcí a jejich částí.

„*Zásady územního rozvoje*“

Změna, ve smyslu znění NSZ, se týká regionální úrovně. Místo aplikovaných územních plánů

velkých územních celků se navrhuji „Zásady územního rozvoje“.

Nedomnívám se, že je příliš vhodné obecně vžitou terminologii užívat bez adresného určení. Samotný název zakládá nepřehlednost. Lze si představit např. různé podklady, ale také zásady úzce účelové, zásady oborové, zásady odvětvové, zásady resortní i zásady průřezové, tj. všechny možné zásady využité jako vstupy pro řešení v komplexním nástroji územního plánování v regionálních úrovních na území kraje a také zásad týkajících se celého kraje. Co výstupy? Opět zásady, vlastně „Zásady“, v tom bude zřejmě řádově rozdíl!

Územně plánovací dokumentace bývala tradičně spojována s komplexním řešením. „Zásady“ na straně jedné a „řešení“ (obsažené v územních plánech velkých územních celků) na straně druhé představují odlišné termíny, které nevyjadřují totéž. Z věcného hlediska „Zásady“ nemohou nahradit řešení, mohou? Z toho vyplývá otázka – náleží nebo nenáleží „Zásady“ do územně plánovací dokumentace? Pokud náleží (a tak to NSZ pojímá), proč je prosazován rozpor již v užitych termínech? Jsou vůbec termínem adekvátním? Není to termín ve svých důsledcích zavádějící?

Váženějšího charakteru jsou otázky týkající se potřeb regionální samosprávy při řešení hierarchické soustavy regionů nebo v podobě relativně autonomních celků. Územní plány velkých územních celků vyhovovaly jak principu hierarchie „správců“, tak potřebám řešení specifických celků. Respektovaly kategorie času (ještě v době nedávno minulé) a prostoru a mohly dle potřeb reagovat na proměny a modelovat je ve variantách a alternativách. Do popředí vystupují proto otázky, např.: jaké „vlastnosti“ budou mít „Zásady“? Budou moci úkoly kladené na územně plánovací dokumentaci vůbec splňovat?

Zásady územního rozvoje

§ 25 (1) Zásady územního rozvoje zpřesňují a rozvíjejí v potřebné podrobnosti a souvislostech cíle a úkoly územního plánování určené v politice územního rozvoje pro území kraje. Zásady územního rozvoje určují strategii pro rozvoj území kraje s ohledem na podmínky udržitelného rozvoje a stanoví požadavky hospodárné a obecně prospěšné organizace území.

Znění dvou vět vyvolává celou řadu otázek. Např.: proč v dokumentaci právě první zásada ukládá rozvíjet cíle určené v politice státu? Proč v demokracii tak tuhý centralismus? Co regionální samospráva, její cíle a úkoly? Nemá mít ve znění své oprávněné místo? Nemá snad mít v EU prosazovaná zásada „budoucnost Evropy spočívá v součinnosti regionů“ v naší praxi uplatnění a nějakou odezvu? Neexistují snad faktograficky elementy, struktury a systémy regionálního charakteru v kraji? Mohou snad regionální struktury postrádat nástroj pro

konceptní řešení? Je termín strategie shodný s praktickým řešením regionální problematiky v kraji? Není-li, jakým nástrojem bude strategie řešena? Proč jsou vazby jednosměrné? Neuplatňují se náhodou i zpětné vazby z úrovně obcí, které zasluhují řešení?

Z díkce § 25 lze věcně vydedukovat, že pojetí NSZ vypouští de facto z územního plánování druh územně plánovací dokumentace. Zavádí sice něco jiného, co sice nesplňuje požadavky územně plánovací dokumentace, avšak snaží se v územním plánování nepřipustnou chybu právní cestu pojistit.

Ve druhé větě zaznívá spojitost „Zásad“ s udržitelným rozvojem. „Zásady územního rozvoje určují strategii pro rozvoj území kraje s ohledem na podmínky udržitelného rozvoje a...“ Věta, ze které vyplývá bezradnost a zmatečnost. „Zásady“ budou muset být formulovány s ohledem na podmínky udržitelného rozvoje. Dobré. Podmínky udržitelného rozvoje budou zřejmě vtěleny do „Zásad“. Také dobré. „Zásady“ s ohledem na podmínky udržitelného rozvoje jaksi nejsou v současné etapě vývoje demokratické společnosti vhodným prováděcím nástrojem regulace. Formulace je zřejmě vytržena ze souvislosti času a jiné společenské formace. Lze prokázat, že „Zásady“, jako územně plánovací dokumentace, pro udržitelný rozvoj jsou neudržitelné.

„Dokumentace“ pro území kraje v podobě „Zásad“ má jiný charakter a vnitřní uspořádání, než dokumentace pro úroveň obcí a jejich částí. Dokumentace dle NSZ tak vnáší nesourodost do vytvořeného systému, což přináší chaos do pojetí územního plánování.

(2) Zásady územního rozvoje jsou určeny ke koordinaci tvorby a uplatňování územních plánů jednotlivých obcí, regulačních plánů a ke koordinaci všech nástrojů veřejné správy určených k uplatňování veřejných zájmů v území podle zvláštních zákonů.

Zásady jsou určeny k uplatňování územních plánů jednotlivých obcí? ... k uplatňování regulačních plánů? ... a ke koordinaci všech nástrojů veřejné správy určených k uplatňování veřejných zájmů v území podle zvláštních zákonů? Zásady jsou určeny ke koordinaci tvorby územních plánů jednotlivých obcí? ... ke koordinaci regulačních plánů? Kombinace jaksi nedávají smysl.

Opravdu budou „Zásady“ určeny obcemi a všem těm, kteří budou disponovat nějakými nástroji v rámci veřejné správy? Znamená to snad, že v regionální úrovni se budou vytvářet separátní „Zásady“ (dle krajů)? V této souvislosti připomínám, že např. „Zásady a pravidla územního plánování“ (viz VÚVA, 1983) byly určeny pro celou ČR! Bude dost pracovníků na tvorbu takových „Zásad“, na jejich koordinaci, na tvorbu dílčích i komplexnějších pojatých metodik? Budou „Zásady“ určeny projektantům sféry územního plánování, kteří budou zaměřeni v komplexní

dokumentaci již jen na obce a jejich části? Otázkami chci naznačit, že zásady měly v územním plánování pevný, avšak poněkud jiný význam.

V odstavci se však konečně objevuje termín „tvorba“, leč nikoliv vlastní, neboť není spojována s regionální úrovní. Diferencovaný předpis zřejmě určí, jakým způsobem bude v regionální úrovni koordinovat „Zásadami“ (každý kraj vlastními) tvorbu regulačních plánů nebo jejich přímé pořízení v přenesené působnosti. Proč se „Zásady“ zabývají detailem, proč mají tolik péče o koordinaci a tvorbu regulačních plánů v jiné, nikoliv vlastní úrovni? Takové kroky vedou ke snížení racionálního řešení v úrovni obcí a nelze je nazývat konceptní.

Poněkud pozoruhodnou představu navrhovatelů lze dokreslit i další myšlenkou zakotvenou v NSZ. Řešení v regionální úrovni nemusí existovat. Územní plánování může mít funkční řešení až v úrovni obcí nebo dokonce až v úrovni souborů architektury ... Jistě, je to možné. S takovým produktem „územního plánování“ jsme se mohli setkat např. u stavebnicové soustavy aplikované v městských státech starého Řecka. Proč náhle tyto vzory? Nedospělý vývoj za pár tisíc let poněkud dále?

(3) Zásady územního rozvoje se zpracovávají pro celé území kraje.

Komplexní a konceptní řešení území kraje chybí. Území kraje nemůže být homogenním celkem. Zůstává otázkou, jak budou aplikovány „Zásady územního rozvoje“ v heterogenním uspořádání kraje? Uvažuje se snad o hierarchii „Zásad“ dle charakteru a vlastností území? Proč však chybí i nástroj umožňující řešit přirozené nebo specificky životem vytvořené relativní celky? Vždyť tyto celky se vyznačují odlišnými hodnotovými systémy a prioritami řešení (např. CHKO, oblasti koncentrace aktivit, postižená nebo jiným způsobem poznamenaná území regionálního významu, osy urbanizace, atp.)?

§ 26 Zásady územního rozvoje zpracovává krajský úřad a schvaluje zastupitelstvo kraje v přenesené působnosti.

V komplexní územně plánovací dokumentaci se v úrovni kraje objevuje nástroj, který vybočuje z vnitřního systému a vlastností jednotným způsobem budované stavby. Nepostradatelný subjekt urbanistické dělby práce v územně plánovací dokumentaci, tj. zpracovatel je zcela nahrazován subjektem pořizovatele. Ještě v současné době nepostradatelná úloha zpracovatele se z procesu proměn území vytrácí.

§ 27 Obsah zásad územního rozvoje (1) V zásadách územního rozvoje zastupitelstvo kraje stanoví cíle..., stanoví úkoly..., vymezí oblasti..., vymezí plochy..., určí nástroje územního plánování pro vymezené oblasti, plochy a koridory..., stanoví priority pro rozhodování a posuzování..., stanoví požadavky..., posoudí vlivy uplatňování zásad

Každý z bodů obsahu by zasloužil komentář. Prokázaly by nakonec formální, nikoliv přírodnou konstrukci „dila“, jakým „Zásady“ jsou. Také by mohly odhalit zbytečné činnosti a množství zbytečně vynaložené práce. V souhrnu snad nutno ocenit péči a sebevědomí, které ze „Zásad“ vyzařují. Dohled nad zbytkem procesu, tj. aby někdo cíle, úkoly... správně a koncepčně řešil alespoň v lokální úrovni s tím, že se mu dokonce určí zákonem nástroj, který musí použít, je poněkud přehnané. Dotčení zpracovatelé (popř. pořizovatelé) té doby zásahy do jejich projektové činnosti (či působnosti pořizovatele) zákonem zřejmě nepřivítají.

(2) Pro vymezené oblasti priorit udržitelného rozvoje se dále určují úkoly pro dosažení udržitelného rozvoje, požadavky na územně plánovací činnost obcí, požadavky..., požadavky..., požadavky...

Také tento odstavec je pozoruhodný. Zeptejme se však účelově, z pohledu dotčeného předmětu, tj. potřeb udržitelného rozvoje ve vztahu ke komplexnímu nástroji územnímu plánování. Neexistují snad úkoly, požadavky... udržitelného rozvoje, které je nutno na regionální úrovni řešit, a to koncepčně? „Udržitelného rozvoje“ se nelze zbavit tím, že zákonem určíme pouze zodpovědného adresáta řešení v naprostojině úrovni. Poznamenávám, že dosud se územní plánování vyznačovalo zásadou řešit úkoly v dané úrovni vlastními nástroji, tj. pro tuto rovinu speciálně vlastnostmi přízpusobnými. Přenesení úkolů do roviny určené jiným souvislostem, jiným „správcům“, úkolům a jim odpovídajícím nástrojům odporuje pojetí územního plánování. Obce budou mít dost starostí vypořádat se s vlastními úkoly.

(3) Pro plochy a koridory nadmístního významu vymezené v zásadách územního rozvoje se dále určuje účel a základní podmínky využití ploch a koridorů, místa napojení ploch..., požadavky na druh a rozsah pozemků..., požadavky na kvalitu životního prostředí..., minimální rozsah plochy řešené regulačním plánem, zadání regulačního plánu..., minimální rozsah využití plochy..., požadavky na územní plánování, změny nebo vybudování veřejné infrastruktury, veřejně přístupných pozemků apod., podmiňující využití zastavitelné plochy, rozsah územních rezerv.

(4) Řešení územních podmínek a požadavků pro plochy a koridory podle odstavce 3 se zpracovává samostatně a v přiměřeném měřítku.

Oba odstavce mají ke komplexitě územně plánovací dokumentaci velmi daleko, avšak konečně souvisí s řešením. To je pozitivní zjištění. Již z formulace úvodní věty je však patrné, že řešení se nebude týkat regionálních prvků, struktur ani systémů. Jsou prostě zapomenuty, možná i zakázány. Řešení nezahrne ani „územně plánovací koncepcí“ kraje. V dokumentaci se za komplexní výstupy vydávají jakési parametry, požadavky na vstupy pro řešení

ploch a koridorů nadmístního a řešení územních podmínek.

Nadmístní význam se vžil pro úroveň sídel a obcí. Ze znění NSZ je patrné, že do popředí v úrovni kraje vystupuje úloha pozemků a v této souvislosti i regulačních plánů, dosud pořizovatelská doména obcí. „Nadmístní význam“ nebyl dosud vytrháván z koncepčnosti řešení sídel a obcí, neboť z velké části vyvěral z poznání jejich vlastních, vnitřních potřeb. Co vlastně představuje nadmístní význam v Zásadách? Proč používají termín nadmístní význam a nikoliv význam regionální?

§ 28 Součástí zásad územního rozvoje je i vyhodnocení vlivu jejich uplatňování na podmínky udržitelného rozvoje, včetně vyhodnocení vlivu na životní prostředí. Vyhodnocení se zpracovává na základě územně plánovacího podkladu Rozbor podmínek udržitelného rozvoje.

Paragraf zakládá rozpory a připomíná manévry. Zřejmě se jedná o záměr, který přesunuje současné posuzování vlivů na životní prostředí mimo územně plánovací dokumentaci. Také historická součást urbanistické koncepce – udržitelnosti rozvoje – je z posuzování dokumentace vyloučena. Druhý manévr spočívá v přenesení polohy posuzování z úrovně koncepcí do roviny podmínek. Nabízí se přirozená otázka, proč se tento paragraf objevuje v rámci územně plánovací dokumentace, když se jí vůbec věcně netýká?

Poznamenávám, že míra poznání vlivů na životní prostředí dospěla dávno do stadia, ve kterém pro vyhodnocování změn se předmětem posuzování staly koncepce (posuzování vlivů územně plánovacích koncepcí velkých územních celků na životní prostředí). Nekoncepční „Zásady“ požadavkům posuzování ochrany a tvorby životního prostředí nemohou vyhovět a zřejmě z tohoto důvodu NSZ přichází s kuriózní nabídkou. Ta spočívá ve věcném vyřazení uvedeného „druhu“ posuzování z dokumentace v úrovni kraje a tím i z regionální úrovně. Formálně je tam posuzování zakotveno a tak je zřejmě vše v pořádku. Vyhodnocování vlivu je navrhováno pouze v rovině podmínek udržitelného rozvoje a pouze podmínek vlivu na životní prostředí. Podmínky budou součástí „územně plánovacího podkladu“, avšak jaksi v rámci „Zásad“ posuzovány. Návrh postrádá racionální smysl.

Také další paragrafy týkající se „Zásad“ jsou zajímavé a zasloužily by si vlastní pozornost. V žádném případě však nevytěpšují negativní bilanci rozhodujících paragrafů k pojetí a racionálnějšímu využití. Ukazují naopak na řadu dalších slabých míst a provokují kladením dalších nepřijemných otázek.

Konfrontace

„Zásady“ jsou konfrontovány se souborem vybraných klíčových a dalších otázek kladených v zájmu praktické využitelnosti. Společným měřítkem je nejvyšší dosažený vývojový stupeň

dosud platného stavebního zákona, s přihlédnutím k současným nárokům společnosti a k prosazujícím se tendencím. Se zvláštním zřetelem je sledováno zabezpečení potřeb nosné uživatelské sféry, tj. samosprávy v úrovni kraje, dalších subjektů, ale také rozvoj disciplíny územního plánování.

„Zásady“ a soubor otázek

1. Jaký je zásadní přínos pro praxi v rovině krajské samosprávy, pro rozvoj její vlastní koncepčnosti v jejím rozhodujícím nástroji regulace územního rozvoje?
2. Jakým způsobem bude posílena úloha komplexní územně plánovací dokumentace a význam urbanistické tvorby?
3. Jak svoji koncepcí reagují na zpřísňující se požadavky ochrany a tvorby životního prostředí a jak je zabezpečen princip participace veřejnosti na procesu?
4. EK vytyká naší republice nízkou míru inovačního procesu. Jak řeší problematiku inovačního procesu, jak nabídkou reguluje poměr extenzity a intenzity využití území? Vytváří předpoklady a podmínky pro řešení negativních dopadů na území?
5. Zvyšuje se efektivita, ale také atraktivita územního plánování jako celku?
6. Jak je systémově zabezpečeno propojení rozhodujících nástrojů urbanistické tvorby na územní rozhodování a jak je rozvíjeno systémové pojetí hodné naší tradice a 21. století?

Výstupem konfrontace měla být stručná charakteristika změn prostřednictvím odpovědi na každou z položených otázek, a to ve třech rovinách:

- přínosy;
- negativní důsledky;
- trend posunu z pohledu potřeb uživatelské sféry a rozvoje územního plánování.

Nepodařilo se mi zaznamenat ani v jediném případě dosažené přínosy. Otázky by mohly být rozšířeny, avšak výsledky vzbuzují obavy, že vysvětlení na doplňující otázku „komu Zásady slouží a čemu pozitivně přispívají“ mohou vysvětlit snad pouze navrhovatelé.

Také rovina trendu posunu, zúžená na potřeby uživatelské sféry a rozvoje územního plánování, nezaznamenala pozitivní změny ve směru vývoje. „Zásady“ nejsou územně plánovací dokumentací ani jiným progresivním materiálem prospěšným kraji v regionální úrovni. Trend posunu se vyznačuje, z pohledu územního plánování, destruktivním charakterem. Celkové hodnocení trendu posunu je z několika bodů nepřijatelné.

Ze zbývajících roviny negativních důsledků k jednotlivým otázkám uvádím:

1. „Zásady“ nahrazují územní plány velkých územních celků. Svými vlastnostmi však nespĺňují základní kritéria územně plánovací dokumentace. Nejvyšším stupněm negace je likvidace komplexního nástroje v podobě

územně plánovací dokumentace v krajské i regionální úrovni bez plnohodnotné náhrady. Krajské samosprávě rozhodující nástroj koncepčnosti a regulace územního rozvoje bude, ve smyslu navrhovaných změn, chybět. Rozpad územně plánovací dokumentace provázají další negativní důsledky.

2. „Zásady“, jako komplexní územně plánovací dokumentace, jsou pouze iluzí. „Zásady“ jsou jediným druhem územně plánovací dokumentace, ze které byla vyloučena činnost zpracovatele. Pořizovatel je soběstačný; rozšiřuje však činnost do neefektivní oblasti shromažďování dalších podkladů pro řešení.

Zrušení jednoho z článků komplexní územně plánovací dokumentace výrazně oslabuje územní plánování. Negativně se přenáší do urbanistické tvorby i tvůrčí činnosti urbanistů v regionální úrovni; dotýká se však i úrovně obcí.

3. „Zásady“ nejsou koncepční dokumentací ochrany a tvorby životního prostředí a na zpříšňující se ekologické požadavky nemohou odpovídajícím způsobem reagovat. Navrhovatelé vytvořili jakýsi nástroj, který zachovává a snad prohlubuje mechanismy územně plánovací dokumentace, avšak pouze formálně, tj. bez patřičného efektu.

Participace veřejnosti při formulaci „Zásad“ je formální. Ukazuje, že navrhovatelé nemají s prosazujícím se principem potřebné zkušenosti nebo mají důvody veřejnost od spolupráce odradit. Předkládají jí proto v dokumentaci „požadavky na kvalitu životního prostředí podle zvláštních právních předpisů, zejména na ochranu ovzduší, vody, půdy, přírody a krajiny, horninového prostředí“, řadu dalších požadavků a informací a podkladů. Dokonce umožňují veřejnosti v regionální rovině spoluúčast na stanovení minimálního rozsahu plochy řešené regulačním plánem, na výčtu podmínek pro jeho zpracování, tj. na jakési přípravné etapě proměn životního prostředí v regionální úrovni. Snad budou v detailní úrovni a někým nějak regionální problémy řešeny. Veřejnosti není předkládáno řešení, ačkoliv a především navrhované proměny jí přednostně zajímají. V rozhodujících uzlových bodech se chce účastnit, využít možnosti spolurozhodovat a tím se prosadit. Participace veřejnosti je „Zásadami“ prostě nasměrována do oblasti ztráty času; návrh nereaguje pozitivně na uplatnění rozvíjecího se demokratického principu v regionální úrovni.

4. EK vytýká naší republice nízkou míru inovačního procesu. Jak řeší problematiku inovačního procesu, jak nabídkou reguluje poměr extenzity a intenzity využití území? Vytváří předpoklady a podmínky pro řešení negativních dopadů na území?

Otázku opětovně uvádím v původním rozsahu, neboť „Zásady“ na ni prakticky nereagují ani v jediném z bodů. Tam, kde chybí řešení, chybí racionalizace inovačního procesu prosazujícího se právě ve variabilitě procesu, v řešení, ale i v zadání. Problematika extenzity a intenzity využití území, dle „Zásad“, nemá v regionální úrovni zřejmě opodstatnění.

5. Efektivita a atraktivita územního plánování jako celku mizí z regionální úrovně. Ztrátou koncepčního nástroje se územní plánování stává stále více záležitostí úžeji chápaného stavebního řádu sledujícího prakticky rovinu pozemků a architekturu.

K tendenci snad dvě poznámky. V USA je minulostí řešit problematiku urbanismu, vč. regionální úrovně, pouze v rovině souborů staveb a architektury (podmínky v USA byly pro taková řešení s našimi nesrovnatelné).

Atraktivita „Zásad“ může spočívat snad v nárůstu pracovních sil, vč. mnoha urbanistů – „zásadových“ specialistů. Pouze poznamenávám, že z hlediska budoucnosti tato anomálie v obsazení urbanisty na krajských úřadech by nemusela být negativním krokem. „Třesk“ při určité míře hustoty vytvoří funkční prostředí pro užitnou tvůrčí činnost (např. v podobě „Krajských urbanistických středisek“). Nezaslouží si snad krajská samospráva „vlastnit Agenturu“, jež by řešila veřejné zájmy ochrany a rozvoje regionu v potřebné komplexitě? Neprosazuje se takový přístup dokonce v pojetí regionů v EU? Nechceme regulovat i vlastní proces a předcházet třesku?

6. Jak je systémově zabezpečeno propojení rozhodujících nástrojů urbanistické tvorby na územní rozhodování a jak je rozvíjeno systémové pojetí hodné naší tradice a 21. století?

Otázku opět opakuji, neboť pro zpracovatele „Zásad“ není zřejmě podstatná. Naše územní plánování se mohlo pyšnit pojetím, které umožňovalo rozvíjet systém regulace proměn v území. Spočívalo v rozložení rovin regulace proměn území do prostorových a časových souvislostí. Z hloubi obou kategorií lze postupně přesňovat vlastnosti reality, pochopitelně s využitím zpětných vazeb. Integrita či spjatost systémového pojetí územně plánovací dokumentace s územním rozhodováním je trvale nosnou základnou územního plánování. Princip se novou společenskou formací nezměnil; nějakým způsobem prostě vypadl ze hry. V této partii vytváří NSZ vážnou, závaznou, avšak neefektivní hru.

NSZ přichází s variantou likvidace základní, systémové řady v územně plánovací dokumentaci (řadu a systém mohou tvořit alespoň 3. stupně). Pokud by toto pojetí bylo

v trendech prolongováno, mohli bychom se nakonec spokojit pouze s atributem územního rozhodnutí.

Poznamenávám, že integrita koncepcí ochrany a tvorby životního prostředí se začíná prosazovat stále výrazněji mimo sféru územního plánování, např. v hierarchickém uspořádání celku a části v celosvětovém uplatnění Agendy 21.

Územní plánování na rozcestí

„Sonda“ a „konfrontace“ mají dostatečnou vypovidací schopnost pro vyvození závěrů k funkčnosti „Zásad“. „Zásady“ nejsou schopny nahradit územní plány velkých územních celků a nemohou se stát přírozenou součástí územně plánovací dokumentace. Přínosy nebyly zjištěny a z praktického hlediska využitelnosti nepřináší efekt. S územním plánováním nejsou sladěny a prosazují se destruktivním účinkem.

Pojetí „Zásad“ potvrzuje, že v územně plánovací dokumentaci není pochopen význam procesu syntézy a sladění integrity koncepcí účelové zvolených věcných, prostorových a časových rovin. „Zásady“ prosazují prostou skladebnost částí řádu nižšího, jež může být ve využití jaksi přenesena do nekoncepčního celku v regionální úrovni. Pro takto chápané řešení nevytvářejí nic víc než podklady. Svými důsledky pojetí, jež spočívají v zamítnutí či nepochopení principu jednoty části a celku a v něm i úlohy integrity koncepcí, likviduje racionální podstatu územně plánovací dokumentace!

České územní plánování se prezentuje ve znění NSZ v 21. století likvidací po více než 5 tisíciletí se rozvíjecího základního nosného pilíře založeného současně se stavbou měst – koncepčnosti. „Inovaci“ prosazovanou v NSZ lze proto považovat za popření vývoje a za historicky hrubou chybu.

Chyba může znamenat ve svých důsledcích posun územního plánování na rozcestí. Může totiž pro disciplínu urbanismu představovat riziko ztráty jednoho z rozhodujících nástrojů regulace rozvoje a následné náhrady v jiné oblasti, pokud o tento nástroj MMR ČR ani urbanisté neprojeví patřičný zájem.

Pouze poznamenávám, že disciplíny, v nichž je lépe chápán princip koncepčnosti, mohou vytvořit a legalizovat nástroje integrity části a celku na stejné bázi, ke kterým náleží i princip dynamické rovnováhy či udržitelnosti rozvoje. To je historicky daný směr, kterým se urbanismus kdysi dávno vydal a který nyní naše územní plánování hodlá opustit?

Ing. arch. Willy Hána, CSc.

Protipovodňová prevence a krajinné plánování

Závěry z mezinárodní konference konané ve dnech 18. a 19. března 2003 v Pardubicích

Konference se konala pod záštitou ministrů RNDr. Libora Ambrozka a Mgr. Pavla Němce a rektora Univerzity Pardubice Prof. Ing. Miloslava Ludwiga, CSc. Organizaci konference zajišťovala Česká společnost krajinných inženýrů ČSSI ve spolupráci s Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě – oblastní kanceláři v Pardubicích, Zemědělskou vodohospodářskou správou, Ministerstvem životního prostředí, Ministerstvem pro místní rozvoj, Ministerstvem zemědělství a Univerzitou Pardubice.

Konference se zúčastnili přední odborníci ze státní správy, samosprávy, výzkumu, vysokých škol, odborných institucí, projekční, realizační a provozní praxe z České a Slovenské republiky.

Na konferenci byly předneseny a ve sborníku jsou uvedeny odborné referáty z pěti základních okruhů problematiky protipovodňové prevence v krajině a na základě diskusních vystoupení byly přijaty následující závěry a doporučení.

Legislativní a ekonomické nástroje protipovodňové prevence v krajině

Odborný garant: Ing. František Kulhavý, CSc.

V přednesených příspěvcích byly účastníci konference seznámeni se stávajícími legislativními a ekonomickými problémy protipovodňové prevence v krajině, problematikou udržitelného rozvoje v novém stavebním zákoně a se systémem financování protipovodňové prevence v rámci krajinných programů MŽP.

Zúčastnění konstatují:

- Současná právní úprava protipovodňové prevence obsažená v zákoně č. 254/2001 Sb., o vodách, není v provozní praxi v dostatečné míře provázána s legislativou územního plánování a ochrany a tvorby krajiny (návrh novely částečně tyto nedostatky řeší).
- Novela stavebního zákona v části územního plánování může tento nedostatek odstranit.
- V současné době existuje doporučený standard technický „Dokumentace staveb krajinného inženýrství“, vydaný ČKAIT 2002. Není však dotažena jeho vazba na zákon č. 360/1992 Sb.
- Vážným problémem v protipovodňové

prevenci krajiny je absence její ucelené správy s legislativními pravomocemi usměrňovat stávající i nové iniciační a podpůrné fondy.

Zúčastnění doporučují:

- S ohledem na bohatou a odborně věcnou diskusi bude nové legislativě i jejímu uplatnění v praxi prospěšné v období její přípravy uskutečnit pracovní setkání (například workshopy, panelové diskuse) zpracovatelů, případně i poslanců Parlamentu ČR s odborníky z výzkumu, profesních komor a odborných společností.
- Zajistit finální prostředky na realizaci preventivních protipovodňových opatření a pověřit příslušné ministerstvo zodpovědným dohledem nad jejich trvalým provozem a údržbou.
- Stát, ale i pojišťovny, by měly přísněji postupovat proti těm, kdo v rozporu s platnou legislativou a přírodními danostmi krajiny staví v záplavových územích vodních toků. Měl by jednoznačně deklarovat, které pozemky a fondy v záplavových územích hodlá chránit proti povodním, protože to uznává jako veřejný zájem, tudíž také uznává svou povinnost přispět na nápravu případných škod.
- Pojišťovny by měly diferencovat výši pojistného tak, aby odpovídalo míře rizika vzniklých škod, a finančně participovat při zajištění preventivních protipovodňových opatření.
- Legislativně a podpůrnými fondy zajistit v protipovodňové prevenci širší víceúčelové využívání staveb krajinného inženýrství.

Krajinný plán jako nástroj protipovodňové prevence

Odborný garant: Dr. Ing. Alena Salašová

Krajinný plán byl definován jako návrh optimální prostorové organizace krajiny, založený na komplexním expertním posouzení krajinně–ekologických, kulturních, socioekonomických a územně-technických vlastností krajiny. Ve většině evropských zemí je realizován jako nástroj územního plánování.

Zúčastnění konstatují:

- V současné době existují základní legislativní rámce pro možnost integrace krajinného plánu nebo metod krajinně–ekologického plánování do procesu územního plánování. Chybí ale jednoznačné zařazení krajinného plánu mezi nástroje územního plánování.
- Absence metod krajinného plánování a resortní roztržitost současného plánovacího procesu jsou hlavní překážkou zabezpečení udržitelného rozvoje ČR.
- Z hlediska metodického není zajištěn adekvátní obsah a standardy územněplánovací dokumentace v části nezastavitelné území.
- Z hlediska krajinně–ekologického plánování je dosud uplatňované vymezení a řešení území dle správních hranic nevhodné.

Zúčastnění doporučují:

- Integrovat krajinný plán do územního plánování jako účinný nástroj preventivní ochrany krajiny.
- Vypracovat metodiku krajinného plánování pro podmínky ČR a definovat obsah a standardy krajinného plánu.
- Definovat optimální vymezení území pro řešení krajinného plánu.
- Vymežit závaznost a vymahatelnost regulativů krajinného plánu.

Aspekty hospodaření na zemědělské půdě

Odborní garanti: prof. Ing. Miloslav Janeček, DrSc., doc. Karel Vrána, CSc.

Referáty i diskuse v této sekci se soustředily především na hodnocení vlivu krajiny, jejího využívání, stavu půdního profilu a hydromelioračních staveb na vodní bilanci, a to z hlediska zadržování vody v krajině jak v období minimálních, tak i povodňových průtoků.

Zúčastnění konstatují:

- Revitalizační opatření na tocích, spočívající jednak v prodloužení trasy toku, jednak ve zvýšení úrovně současně nivelety dna, zajistí při zvýšených průtocích rozliv vody do prostoru údolní nivy a výrazně sníží kulminační průtoky.
- Matematickým modelem byl prokázán i významný vliv vegetačního krytu údolní nivy, kde byly porovnávány tři scénáře (orná půda, luční porosty, zalesnění). Zalesněná niva prokázala výrazný vliv na snížení průtočné rychlosti, vliv zatravnění údolní nivy se prokázal jako málo významný.
- Vliv odvodňovacích staveb na zvýšení průtoků v tocích se prokázal jako významný v suchých obdobích, při extrémních průtocích je vliv odvodňovacích staveb na retenci zanedbatelný.
- Vliv regulovatelných odvodňovacích staveb na zvýšení retenční schopnosti krajiny je závislý na stanovištních podmínkách, především na hydraulických vlastnostech půdy, sklonu terénu a ploše zájmového území stavby.
- Obecně je možno konstatovat, že krajina podle svého stavu může ovlivnit retenční schopností pozitivně minimální průtoky v tocích v období sucha, naopak při extrémních průtocích je vliv krajiny na retenci a zploštění povodňových vln účinný pouze u povodní s dobou opakování cca do 20 let. Při vyšších povodních se pozitivní vliv využití krajiny snižuje.
- Dostatečně nedocenená zůstává otázka stavu půdního profilu, který by při vhodných infiltračních vlastnostech mohl vytvářet významný retenční prostor.

Zúčastnění doporučují:

- V odborné praxi akcentovat význam údolních niv na snížení povodňových průtoků.
- Biotechnickými, protierozními i stavebními opatřeními (například modernizací stávajících hydromelioračních staveb) zvyšovat celkovou přirozenou vodní retenci krajiny.
- Systematicky řešit otázku zlepšení infiltrační schopnosti půd.

Aspekty hospodaření na lesní půdě

Odborný garant: prof. Ing. Václav Tlapák, CSc.

Aspekty hospodaření na lesní půdě jsou chápány jako součást multidisciplinárního oboru krajinného inženýrství a v souladu s vyhláškou č. 443/2001 Sb., kterou se stanoví technické požadavky pro stavby pro plnění funkcí lesa.

Zúčastnění konstatují:

- Vážným problémem je diskriminace absolventů lesnických fakult, oboru krajinného inženýrství při získávání autorizace, což je nezastupitelné především při hospodaření na lesní půdě.
- V protipovodňové prevenci nejsou v dostatečné míře víceúčelově využívány stavby krajinného inženýrství. Tento multidisciplinární obor zajišťuje koncepční a soustavné prostorové plánování a tvorbu krajiny v souladu s hospodářskými, environmentálními, společenskými a kulturními záměry společnosti na využívaný prostor.

Zúčastnění doporučují:

- Vždy zásadně a komplexně (tj. např. včetně cestní sítě, protierozních opatření atd.) řešit celá povodí drobných a bystřinných toků bez zřetele na správné delimitaci a odpovědnosti vlastní hydrografické sítě.
- Pro vymezení zátopových území pro konkretizované návrhové průtoky využívat ověřená modelová řešení (např. RISHU) vždy při respektování aktuálně působících retenčních a akumulačních kapacit řešených povodí.
- Využívat pro posilování retenčních a akumulačních možností řešených lesnatých povodí a lesních půd všech disponibilních správních, organizačně administrativních a hospodářských předpokladů. Klást důraz na protierozní ochranu malých povodí a bystřinných toků. Zamezit vzniku erozních rýh a tím koncentrovanému odtoku, způsobujícího devastaci a odnos půd z povodí.
- Prostřednictvím médií vzdělávat a uvědomovat laickou i odbornou veřejnost o limitovaných předpokladech lesního prostředí pro protierozní a protipovodňovou ochranu a prevenci.

Vodní hospodářství krajiny

Odborný garant: prof. Ing. Jan Šálek, CSc.

Sekce vodního hospodářství krajiny byla zaměřena na řešení problematiky hydrologické, zejména na nové metody stanovení povodňových odtoků, návrh opatření na ochranu před velkými vodami, jejich realizaci a zajištění bezproblémového provozu.

Zúčastnění konstatují:

- Protipovodňovou ochranu je třeba řešit jako komplex opatření agronomických, biologických, lesnických, vodohospodářsko technických aj.
- Realizace preventivních opatření nutně vyžaduje zpracování jednotné koncepce protipovodňové ochrany pro celou ČR, zpracování harmonogramu realizace jednotlivých opatření podle jejich důležitosti a zajištění potřebných finančních prostředků.

Zúčastnění doporučují:

- Pověřit vybrané instituce vypracováním plánu komplexních opatření protipovodňové ochrany pro celou ČR.
- Vypracovat závazný harmonogram realizace jednotlivých opatření, vybraných podle závazných kritérií posuzování a započít co nejdříve s jejich realizací.
- Vyčlenit zdroje (zajistit finanční prostředky) na vybudování protipovodňových opatření a pověřit příslušné ministerstvo zodpovědným dohledem nad realizací, provozem a údržbou protipovodňových opatření.
- Vypracovat závazná kritéria využívání inundací vodních toků a způsobu jejich využití, odstranění staveb, které narušují odtokový režim.
- Protipovodňová opatření musí být záležitostí veřejného zájmu.
- Vypsát přesně definované výzkumné programy na řešení klíčových otázek protipovodňové ochrany.
- Hledat nové progresivní metody protipovodňových opatření, zaměřit se i na netradiční způsoby řešení.
- Vypracovat metodický postup asanace krajiny devastované povodní.

Závěry konference poskytl Ing. František Kulhavý, CSc., předseda České společnosti krajinných inženýrů ČSSI.

Další informace: tel./fax: 466 430 357, e-mail: cski@quick.cz, web.quick.cz/cski.

Nové knihy

DOHNAL, Tomáš. **Koncepce a metodika systému komunální rekreace na úrovni obce.** Olomouc: Univerzita Palackého, 2002, 1. vyd., 120 s., ISBN 80-244-0492-3

Systém poskytování volnočasových služeb nese zodpovědnost za jejich pestrou nabídku každé věkové a sociální skupině populace. Objevila se nutnost systémového řešení této problematiky, včetně realizace kvalifikovaným managementem.

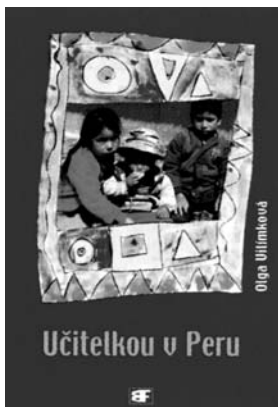

VOŽENÍLEK, Vít. **Národní parky a chráněné krajinné oblasti České republiky.** Olomouc: Univerzita Palackého, 2002, 1. vyd., 158 s., ISBN 80-244-0468-0 *Učební text podává rozsáhlé množství informací o chráněných územích přírody a o krocích, které byly učiněny na poli ochrany přírody v ČR.*

VILÍMKOVÁ, Olga. **Učitelka v Peru.** Praha: Mladá fronta, 2003, 1. vyd., 96 s. +32 obr. příl.

Autorka popisuje život horských indiánů ve vesničce Pucamarca, distrito Chinchero, departamento Cusco. Podobně jako tady žijí prakticky

všichni venkovští obyvatelé peruánských hor. Líčí jejich každodenní život v průběhu roku, tak jak ho zažila. Pozoruje chování místních lidí, jejich tradice a zvyklosti, a porovnává je se životem ve městě a také se způsobem života tzv. ztraceného venkova – izolované vysoko-horské komunity Q'eros. Kniha zaujme cestovatele, ale je určena i těm, kteří si chtějí přečíst neobyčejný příběh české učitelky.

DOLEŽAL, Jiří, MAREČEK, Jan, VOBOŘIL, Oldřich. **Stavební zákon v teorii a praxi.** Praha: Linde Praha, 2003, 9. vyd., 1016 s. *Publikace obsahuje úplné aktuální*

znění stavebního zákona s podrobným a přehledným komentářem. Jde o 9. aktualizované vydání podle právního stavu k 1. 3. 2003. Jednotlivá ustanovení jsou doplněna odkazy na prováděcí a související předpisy. Součástí textu jsou i prováděcí vyhlášky ke stavebnímu zákonu, které byly rovněž aktualizovány, a související předpisy, v nichž jsou zpracovány výňatky z předpisů na úseku energetiky, ochrany zdraví, požární ochrany, z předpisů o vodách, o vodovodech a kanalizacích, o telekomunikacích a o integrované prevenci.

HOLMESOVÁ, Caroline. **Umění zahrad. Nejkrásnější zahrady světa.** Překlad: Z. Kufnerová. Praha: Euromedia Group, 2002, 1. vyd., 176 s., ISBN 80-242-0872-5

Exkluzivní barevná publikace představuje prostřednictvím barevných celostránkových fotografií nejkrásnější zahrady světa vytvořené v průběhu historie podle návrhů architektů, zahradníků, ale i majitelů a uživatelů těchto oddechových i ryze estetických prostor.

KLENOVSKÝ, Jaroslav. **Brno židovské.** Brno: ERA, 2002, 3. vyd., 120 s., ISBN 80-86517-44-6

Kniha předkládá vývoj staleté historie židovského osídlení města Brna a přehled nemovitých pamětihodností z této epochy.

KUČA, Karel. **Atlas památek. Česká republika I/II, A/N, O/Ž.** Praha: Baset, 2002, 1. vyd., 1452 s., ISBN 80-86223-40-X

Velmi podrobný průvodce s detailními popisy zachycuje města, vesnice, kostely, kláštery, hrady, zámky, tvrze, technické památky na celém území České republiky. 1500 stran ve dvou svazcích, popis 13 000 památek ve více jak 3500 lokalitách, 6500 čb fotografií, více než 50 plánů měst, mapové listy na konci každého svazku.

SHELLE, Karel. **Vývoj veřejné správy v letech 1848-1948.** Praha: Eurolex Bohemia, 2002, . vyd., 392 s., ISBN 80-86432-25-4

Kniha je koncipována zejména jako vysokoškolská učebnice pro studijní obor veřejná správa a seznamuje s tradicemi veřejné správy postavené na demokratických principech.

ZATLOUKAL, Pavel. **Příběhy z dlouhého století. Architektura let 1750-1918 na Moravě a ve Slezsku.** Olomouc: Muzeum umění, 2002, 1. vyd., 704 s., ISBN 80-85227-49-5

Obsáhlé dílo, podrobně mapující architektonické skvosty daného období.

MOHOLY-NAGY, László. **Od materiálu k architektuře.** Překlad: A. Pelánová. Praha: Triáda, 2002, 1. vyd., 262 s., ISBN 80-86138-29-1

Autor knihy, mluvčí konstruktivistické či funkcionalistické éry Bauhausu, se snaží zdůvodnit avantgardou proklamovanou principiální proměnu představ o tom, co je umění a jaký je jeho smysl.

DUBY, Georges. **Věk katedrál.** Překlad: Zora Jandová. Praha: Argo, 2002, 1. vyd., 332 s.

Tato základní práce přináší jedinečný pohled na dějiny středověkého umění. Katedrála jako sociální prostor, v němž se v nejrozvinutější podobě uplatnily dobové představy o uspořádání středověkého světa i vesmíru. Duby mu posloužila jako středobod

uvažování o době mezi 8. až 14. stoletím. Na příkladu proměn umělecké výzdoby katedrál a vývoje jejich architektonického ztvárnění autor mistrným způsobem zachycuje vztah člověka k Bohu, ke smrti a k posmrtnému životu a syrovost středověkého světa v jeho každodenním snažení a strádání.

SCHRÖTTER, Hans Jörg. **Aktuální slovník Evropské unie. Politika, hospodářství, dějiny a kultura.** Překlad: Rudolf Řežábek. Praha: Naklad. Brána, 2003, 1. vyd., 224 s., ISBN 80-7243-167-6

Kniha erudovaného právníka přehledně a srozumitelně pojednává takřka o všem, co obnáší dnes tak frekventovaný pojem „evropská integrace“.

Poukazuje mj. na komplikace tohoto procesu v minulosti a zároveň si všímá i závažných překážek integračního postupu v současnosti, např. problematiky dnes tolik diskutované zemědělské politiky EU. V heslovitém přehledu se zabývá aktuálními údaji o všech evropských zemích; je doplněna řadou grafů a tabulek, které znázorňují vztahové a vývojové vazby mezi členskými zeměmi i orgány uvnitř evropských institucí. Vychází s předmluvou Petra Pítharta.

VYBÍRAL, Jindřich. **Mladí mistři. Architekti ze školy Otto Wagnera na Moravě a ve Slezsku.** Praha: Argo, 2003, 1. vyd., 278 s.

Kniha je věnována jedné z nejvýznamnějších kapitol novodobých dějin umění na Moravě a ve Slezsku. Jejími protagonisty jsou vynikající architekti rané moderny, kteří pocházeli

z tohoto kraje a jež formovala společná zkušenost školy Otto Wagnera na Akademii výtvarných umění ve Vídni. Byli to Josef Maria Olbřich, Josef Hoffmann,

Leopold Bauer, Jan Kotěra, Hubert Gessner a další „mladí“ mistři. I když svá nejslavnější díla uskutečňovali ve Vídni či v dalších evropských metropolích, po celý život se vraceli do rodného kraje, kde také získávali významné zakázky. Soubor studií Jindřicha Vybírala je nejen zajímavým příspěvkem k poznání školy Otto Wagnera, ale i významným pojednáním o souvislostech vývoje evropské architektury v první třetině 20. století.

LAZAROVÁ, Markéta, LUKAS, Jiří.

Praha – soupis grafických pohledů.

Obraz města v 16. a 17. století. Praha: Argo, 2003, 1. vyd., 210 s.

První svazek trojdílného soupisu pražských vedut nás seznamuje s bohatstvím a pestrostí grafických pohledů 16. a 17. století na naše hlavní město. Mezi téměř 190 reprodukcemi najdeme řadu unikátních a vzácných reprodukcí, například lept Pražského hradu od neznámého kopisty J. Willenberga z doby po roce 1610 ze sbírek Strahovského kláštera, který je v literatuře uváděn vůbec poprvé. Vedle pohledů na Prahu jako celek jsou v knize vyobrazeny také jednotlivé pražské události – od požáru Pražského hradu, k němuž došlo v roce 1541, až po švédské obležení Prahy a zachycení velkého požáru Starého a Nového Města roku 1689. Třetí samostatný oddíl pak tvoří několik pražských vedut na mapách Čech a Evropy z let 1618 až 1680. Kniha vychází v bilingvní podobě (česky, anglicky, německy). Na jejím vydání se spolupodílelo nakladatelství Schola ludus.

WOKOUN, René; LUKÁŠ, Zdeněk; KOUŘILOVÁ, Jana. **Výkladový slovník regionální a strukturální politiky Evropské unie.** Praha: IFEC, 2002, 1. vyd., 168 s., ISBN 80-86412-18-0

Publikace by měla sloužit jako základní vodítko pro získání potřebných znalostí o fungování Evropské unie a zároveň podrobných informací o cílech, nástrojích, principech fungování a praktické aplikaci regionální a strukturální politiky EU.

HRUBEŠOVÁ, Eva; HRUBEŠ, Josef. **Pražské sochy a pomníky.** Praha: Petrklič,

2002, 1. vyd., 180 s., ISBN 80-7229-076-2

Kniha zachycuje mnohé až kuriózní problémy jak při vzniku soch, tak při jejich umístění, nebo naopak při jejich odstranění. Jsou zde publikovány texty a fotografie nejen významných osobností naší historie, ale také sochy a pomníky, které se neobešly bez problémů a protichůdných stanovisek, a pomníky funerální.

BROOKS, John. **Nová zahrada.** Překlad: H. Kholová. Praha: Ottovo naklad., 2003, 1. vyd., 192 s., ISBN 80-7181-770-8

Kniha plná barevných fotografií, nákresů a plánků poradí, jak navrhovat, zakládat a ošetřovat zahradu v souladu s přírodou.

PAVLÍK, Miroslav. **České inženýrské stavby. Czech Civil Engineering.** Praha: Prostor - architektura, interiér, design, 2002, 164 s., ISBN 80-902736-8-8

Publikace mapuje vývoj českého inženýrského stavitelství a text doprovází řada fotografií a obrázků.

Malé dějiny města Olomouce. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002, 1. vyd., 392 s., ISBN 80-244-0493-1

Komplexní historické dílo pojednává o bohatých dějinách města. Zachycuje období od pravěku přes dobu pobělohorskou, třicetiletou válku, státní absolutismus, nacistickou okupaci, dobu socialismu až po současnost.

KOHÁK, Erazim. **Zelená svatozář. Kapitoly z ekologické etiky.** Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, 2. vyd., 212 s., ISBN 80-85850-86-9

Erazim Kohák, filosof, vysokoškolský učitel a ekologický aktivista, provádí čtenáře současnou diskusí o ekologické etice. Kniha obsahuje mimo jiné i přehled různých strategií ekologického aktivismu – jak strategií „subjektivizujících“ (praktické „flanelové“ přístupy, hluboká ekologie a hlubinná ekologie), tak „objektivizujících“, které hledají kořen krize v objektivních podmínkách života na Zemi (teorie GAIA, sociobiologie, systémová teorie).

Kohák neagituje, jen informuje. Teprve v závěrečné kapitole předkládá čtenáři k posouzení své osobní názory.

LUX, Martin; ČERMÁK, Daniel; OBADALOVÁ, Miroslava a kol. **Bydlení – věc veřejná. Sociální aspekty bydlení v ČR a zemích EU.** Praha: Sociologické nakladatelství, 2002, 1. vyd., 288 s., ISBN 80-86429-12-1

V publikaci čtenář nalezne rozbor výdajů domácností na bydlení (na základě analýzy rodinných účtů) v porovnání se státy EU, strukturu modelování vztahů socioekonomického statusu domácností a typu bydlení, ale i náměty na bytovou politiku vycházející z komparativní studie sociálního sektoru bydlení ve státech EU. Kniha obsahuje též modelování adresného příspěvku na bydlení a analýzu postojů obyvatelstva k problematice bydlení.

Výkonový a honorářový řád. Praha: Český svaz stavebních inženýrů, 2002, 3. vyd., 94 s., ISBN 80-86426-11-4
Výkony a honoráře architektů, inženýrů a techniků činných ve výstavbě.

TUREČEK, Karel a kol. **Zákon o vodách č. 254/2001 Sb., v úplném znění k 1. lednu 2003.** Praha: Sondy, 2003, 2. vyd., 611 s., ISBN 80-903134-3-4
Kolektiv renomovaných odborníků z Ministerstva zemědělství připravil druhé, aktualizované a rozšířené vydání komentovaného znění zákona č. 254/2001 Sb. a předpisů souvisejících.

TUNKA, Martin. **Obsah územně plánovací dokumentace.** Praha: ABF, a. s., nakladatelství ARCH, 2003, 1. vyd., 192 s., ISBN 80-86165-34-5
Publikace je zaměřena na obsah územněplánovací dokumentace – co by měly obsahovat jak texty příslušných dokumentů, tak výkresy či jiné grafické součásti. Je určena zejména pořizovatelům ÚPD, projektantům, voleným zástupcům územních samospráv obcí a krajů, kteří ÚPD schalují, a dalším.

KOUDELKA, Zdeněk. **Průvodce územní samosprávou po 1. 1. 2003.** Praha: Linde Praha, 2003, 238 s.
Cílem publikace je seznámit čtenáře přístupnou formou se základní právní úpravou obecního a krajského zřízení a vztahu státu k obcím a krajům po

reformě veřejné správy k 1. 1. 2003. V závěru je připojeno úplné znění obecního a krajského zřízení.

HOSÁK, L. **Historický místopis země moravskoslezské.** Praha: Libri, 2003, 1183 s., ISBN 80-7277-176-0
Fotoreprint dosud nekomplexnějšího a nejpodrobnějšího díla svého druhu jak pro badatele, tak pro všechny laické zájemce a je dnes prakticky (s výjimkou několika studoven) nedostupná. Abeckně řazená příručka přináší kompletní místopisný přehled s odkazem na listinný materiál, majetkové poměry a historický vývoj až po 30. léta 20. století, tedy do velkých majetkových přesunů, a může tak sloužit i jako objektivní podklad k četným restitučním sporům.

SVOBODA, Karel; GROSPÍČ, Jiří; VEDRAL, Josef a kol. **Zákon o územní samosprávě (texty zákonů s výkladem).** Praha: Eurounion, 2003, 1. vyd., 508 s., ISBN 80-7317-017-5

Úplná znění a výklad těchto zákonů: zákon o obcích, zákon o hlavním městě Praze, zákon o krajích, zákon o úřednících územních samosprávných celků, zákon o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů.

BACCI, Massimo Livì. **Populace v evropské historii.** Překlad: T. Tatranský. Praha: Lidové noviny, 2003, 1. vyd., 273 s., ISBN 80-7106-495-5

Kniha představuje tisícileté dějiny evropské populace na základě pečlivé analýzy hlavních faktorů, které určily fáze jejího růstu, stagnace a úbytků.

JANOŠKA, Martin. **Větrné mlýny v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.** Praha: Libri, 2003, 1. vyd., 180 s., ISBN 80-7277-196-5
Autor v úvodní stati popisuje historii větrných mlýnů u nás, jejich typologii podle stavebních materiálů i technického zařízení a mj. upozorňuje na dnešní návrat k využití větrné energie. V následné encyklopedicky podle lokalit řazené části pojednává o soudech a majitelích téměř stovky zcela či alespoň částečně dochovaných staveb, ale i zaniklých větrných mlýnů. Součástí knihy je bohatá obrazová dokumentace včetně barevné přílohy.

WEIL, François. **New York.** Překlad: Pavla Doležalová. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2003, 1. vyd., 288 s.,

New York vznikl na počátku 17. století v centru holandské provincie na severoamerickém pobřeží Atlantiku jako osada New Amsterdam.

V roce 1664 obsadili město Angličané a přejmenovali je na New York. Význam města i nadále rostl, byl dovršen volbou prvního prezidenta USA George Washingtona v roce 1789, kdy se New York stal hlavním městem vznikajících USA. Maximální dynamiku ve vývoji města přinesl počátek 20. století. Od té doby je New York symbolem úspěchů ekonomiky západního světa. Vyšlo v edici Dějiny měst.

BRODESSER, Slavomír. **Řeka Svatka, krajina a lidé. O proměnách řeky, krajiny a lidských sídel podél ní.** Brno: Moravské zemské muzeum, 2003, 1. vyd., 44 s., ISBN 80-7028-169-0
Brněnský historik provází historii i současností známých lokalit prostírajících se podél řeky Svatky, od jejího pramene ve Žďárských vrších až po Brněnskou přehradu. Bohatý obrazový materiál.

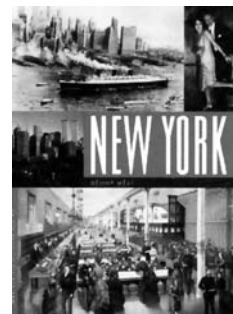

VÁŇA, Radek. **Internet pro architektky a stavitele.** Praha: Grada Publishing, 2003, 1. vyd., 108 s., ISBN 80-247-0425-0

Publikace pro architektky, stavební inženýry, studenty těchto oborů, pro všechny, které architektura a stavitelství zajímají.

PEŠTA, J. **Encyklopedie českých vesnic I. – Střední Čechy a Praha.** Praha: Libri, 2003, 1. vyd., 382 s., ISBN 80-7277-148-5
První díl pětisvazkového projektu, který postupně zmapuje všechny vesnické památkové rezervace, zóny a ostatní památkově hodnotná sídla v Čechách. Každá lokalita (v prvním díle jich je 200) je zpracována výčtem architektonicky pozoruhodných staveb i historicko-urbanistickým vývojem. Ilustrační doprovod tvoří foto významných partií i staveb a situační plány z poloviny 19. století.

World Architecture: A Critical Mosaic 1900–2000

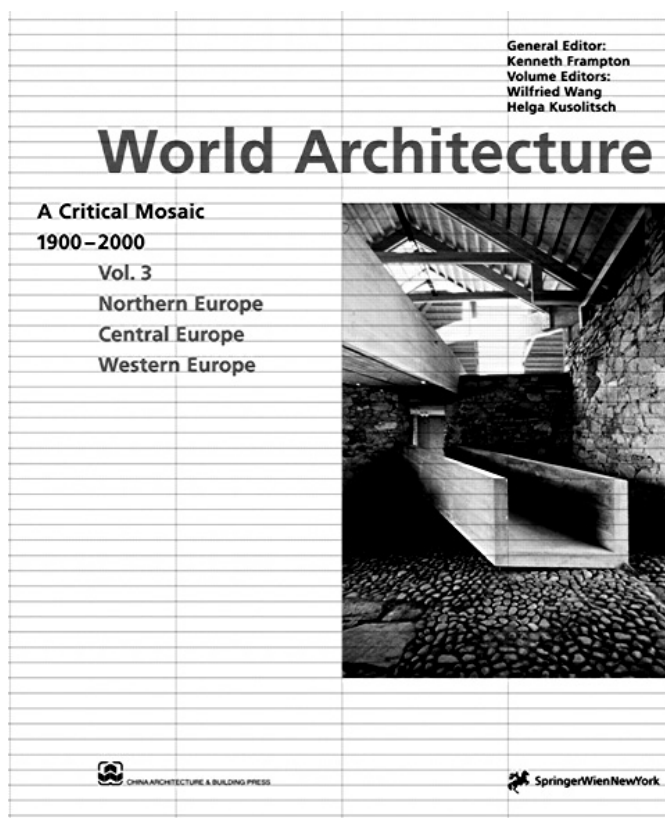
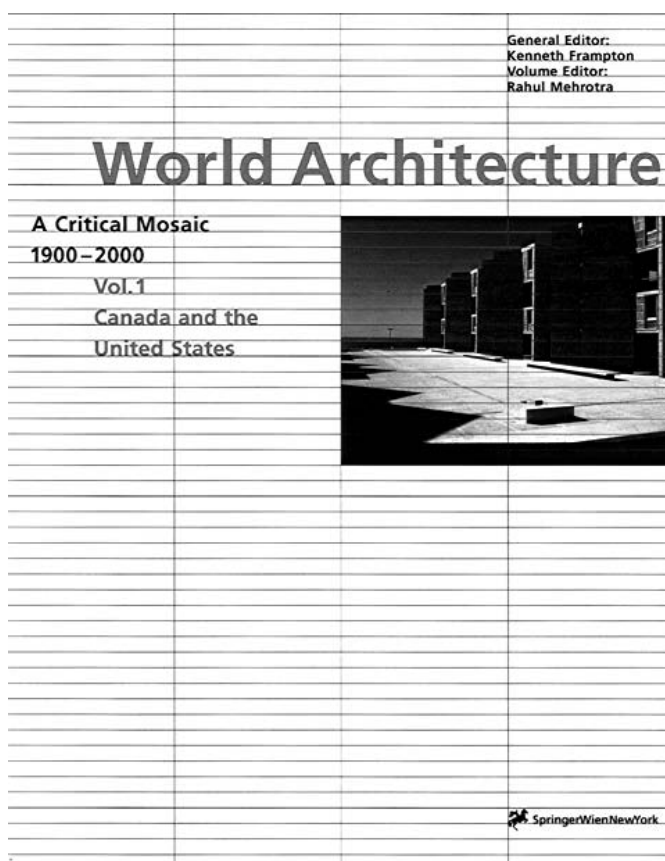
V nakladatelství Springer byl vydán desetisvazkový soubor pojednávající architekturu 20. století. Každý svazek je věnován jiné geografické oblasti:

1. **Canada and The United States:** World Architecture Series Volume I, autor: Richard Ingersoll
2. **Central and South Africa:** World Architecture Series Volume VI, autor: Udo Kultermann
3. **East Asia:** World Architecture Series Volume IX, autor: Guan Zhaoye
4. **Latin America:** World Architecture Series Volume II, autor: Jorge Glusberg
5. **Northern, Eastern, and Central Europe:** World Architecture Series Volume III, autoři: Wilfred Wang, Helga Kusolitsch
6. **Russia-USSR-CIS:** World Architecture Series Volume VII, autor: Yuri Gnedavsky
7. **South Asia:** World Architecture Series Volume VIII, autor: Rahul Mehrotra
8. **Southeast Asia and Oceania:** World Architecture Series Volume X, autoři: William S.W. Lim, Jennifer Taylor
9. **The Mediterranean Basin:** World Architecture Series Volume IV, autor: Vittoria Mangano Lampugnani
10. **The Middle East and Turkey:** World Architecture Series Volume V, autor: Hasan Kahn

Hlavním editorem celého souboru byl profesor Kenneth Frampton. Autoři jednotlivých svazků měli za úkol vybrat 100 nejvýznamnějších staveb toho kterého regionu, tak aby vybrané stavby či urbanistické celky co nejlépe charakterizovaly kulturní, ekonomické, umělecké či jiné podmínky a jejich vývoj v regionu. Z české architektury jsou do třetího svazku vybrány tyto stavby: kubistický dům v Neklanově ulici (J. Chochola), úpravy Pražského hradu (J. Plečnik), hotel Avion v Brně (B. Fuchs), Müllerova vila (A. Loos), vila Tugendhat (Mies van der Rohe), urbanistický plán Zlína (F. L. Gahura).

Každý svazek stojí 95 \$, celý soubor má cenu 750 \$. Objednat můžete například na stránkách Princeton Architectural Press (www.papress.com). Možná přijatelnější bude si knihy prostudovat ve Střeďocheské vědecké knihovně v Kladně (www.svkkk.cz).

(Zpracováno s použitím článku v Knižních novinkách a internetových stran Princeton Architectural Press.)

Vydává rada Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR jako informační tiskovinu pro členy Asociace a zájemce. Vychází nepravidelně. Náklad 460 výtisků. Redakce: Ing. arch. Mgr. Zdeněk Černý, Sluneční nám. 3, 158 00 Praha 13, tel./fax 251 611 585, e-mail: zcerny@bon.cz. Tajemnice Asociace: Ing. arch. Zuzana Hrochová, tel. 257 318 095, e-mail: zuzana.hrochova@quick.cz. Adresa Asociace: Perucká 11a, 120 00 Praha 2. Internetové strany: www.urbanismus.cz. Vyšlo v červenci 2003